سو دوکو

در کشور آفتاب تابان، ژاپن، مردم به حل معما بسیار علاقه مندند اما زبانشان اجازه ی بازی با حروف و کلمات را نمی دهد. به همین دلیل، بیشترین سرگرمی آنان حل معماهای اشکال و اعداد است. روزانه هزاران ژاپنی به مسافرت می روند و در حین سفر مشغول حل معماهای اعداد می شوند، درست مانند انگلیسیان که در سفر جدول کلمات حل می کنند.

ژاپنی ها جدول اعداد خود را «سو دوکو» می نامند. منشأ آن روشن نیست و گویا قرن ها در ژاپن سرگرمی محبوب مردم بوده است. این بازی که به اطلاعات عمومی، زبان شناسی یا حتی ریاضی نیازی ندارد در حال حاضر در بسیاری از کشورها بازی محبوبی است و در قرن بیست و یکم جایگزین مکعب روبیک شده است. نزدیک ترین هم خانواده ی آن «مربع های لاتین» لئونارد اویلر، ریاضی دان سوئیسی قرن هیجدهم است. او اختراعش را «نوع جدید مربع های جادویی» توصیف می کرد. در جدول اویلر هر عدد فقط یک بار در ستون افقی یا عمودی تکرار می شد. پس از گذشت بیش از دو قرن، تنها تفاوتی که در روند این بازی به وجود آمده، تقسیم آن به مربع های کوچکتر ۹ خانه ای است. سال ها طول کشید تا سو دوکو به پدیده ای محبوب و همه پسند تبدیل شد. در دهه ی ۱۹۷۰ مجله ی «دل» که از سال ۱۹۳۱ جدول های کلمات متقاطع و معماهای دیگری را منتشر می کرد، نخستین جدول های سو دوکو را به چاپ رساند. ابی تیلور، سردبیر مجله، که از سال ۱۹۸۰ به هیئت تحریریه ی آن پیوسته است می گوید: «هیچ کس دقیقاً نمی داند سو دوکو چه زمانی و توسط چه کسی ابداع شد. اما قدیمی ترین نسخه ای که توانستیم در بایگانی مان بیابیم مربوط به سال ۱۹۷۹ است. در آن زمان ما آنرا «جای اعداد» نامیدیم.»

مجله ی «دل» در کنار سایر باز یهای فکری به انتشار جدول های سو دوکو تحت عنوان «جای اعداد» ادامه می داد. تیلور می گوید: «تقریباً ۵ یا ۶ سال پیش، نامه های زیادی از مردم دریافت کردیم که در آن ها علاقه ی خود را به این جدول بیان می کردند. تصمیم گرفتیم این کار را گسترش دهیم و در نتیجه یک کتاب کامل از جدول اعداد (سو دوکو) منتشر کردیم. میدانستیم این بازی عمومیت خواهد یافت.» او میافزاید: «من خودم این معماها را خیلی دوست دارم. همه ی مردم می توانند آن را حل کنند و شاید رمز جذابیت آن در همین است. گرچه برخی از آنها دشوارند اما مفهوم کلی آنها را به راحتی می توان درک و به سرعت حل شان کرد. این بازی برای خیلی ها اعتیادآور شده است.» با ادامه ی انتشار جدول های «جای اعداد» در مجله ی «دل» در دهه ی ۱۹۸۰، ژاپنی های معمادوست این بازی را از نو کشف کردند. انتشارات ژاپنی نیکولی دو اصلاح کوچک در مفهوم این بازی وارد کردند و نام آن را به سو دوکو تغییر دادند. سو در زبان ژاپنی به معنای عدد است و دوکو را تقریباً میتوان به بی همتا و بی نظیر ترجمه کرد. از زمان انتشار کتاب هایی در این باره، شور و اشتیاق فراوانی در ژاپن پدید آمده است زیرا در این کشور حروف الفبا برای جدول کلمات متقاطع مناسب نیست.

ایده ی جدید سو دوکو به مدت بیست سال در خاور دور محبوس ماند. اما مردی از اهالی زلاندنو باعث رواج جهانی این بازی شد. قاضی واین گلد که به هنگ کنگ نقل مکان کرده بود در ماه مارس ۱۹۹۷ هنگام خرید در شهر توکیو به یک کتابفروشی برخورد و در میان کتاب های آن جدول اعدادی را یافت که حل آن سخت وسوسه انگیز می نمود. وی می گوید: «از آن زمان تا به امروز ۶ سال است که مشغول طراحی برنامه ای رایانه ای هستم که بتواند جدول های سو دوکو را طراحی کند. حل این جدول ها بسیار ساده است و همه حتی مهاجرانی که قادر به تکلم زبان محلی نیستند میتوانند آن ها را حل کنند. من در حل آنها نسبتاً موفقم اما همسرم که استاد زبان شناسی است موفق تر است و در نصف زمان من آنها را حل می کند. از محبوبیت و جنبه ی سرگرم کننده ی این بازی شگفت زده شده ام و قادر به توضیح آن نیستم.»

افراد زیادی سو دوکو را فعالیت و ورزش فکری قلمداد می کنند. مجله های آموزشی آن را برای پرورش فکر در کلاس های درس توصیه می کنند. می گویند این بازی از بروز و پیشرفت بیماری هایی نظیر آلزایمر پیشگیری می کند. نظرسنجی های غیرعلمی دو نوع واکنش به این نوع بازی نشان داده اند: عده ای هرگز چیزی در این باره نشنیده اند و گروهی دیگر به آن معتاد هستند. متخصصان بازی سو دوکو چنین اظهار می کنند که این بازی فقط با استفاده از منطق انجام میشود. به هر حال، جذابیت این بازی قرن بیست و یکم که بسیار ساده به نظر می رسد موجب شده است که در انواع کتاب ها و مجلات از گاردین و تایمز تا ایندیپندنت و نیوزویک به طرح جدول هایی در این زمینه مشغول شوند. بسیاری از نهادهای آموزشی آن را برای ایجاد تمرکز فکر دانش آموزان و دانشجویان توصیه می کنند. در انگلستان مسابقات بزرگ قهرمانی سو دوکو برپا می شود و کار به آنجا رسیده که جوان و پیر در صفحه ی نمایشگر تلفن های همراه خود در فرانسه و اسلواکی و آمریکا به حل این جدول ها می پردازند.

بازی سو دوکو چیست؟

سو دوکو جدولی است ۸۱ خانه ای که به ۹ مربع ۳×۳ خانه تقسیم شده است. قانون ساده ی این بازی آن است که در هر مربع ۳×۳ و نیز در هر ردیف و هر ستون، مجازیم فقط یک بار اعداد ۱ تا ۹ را نوشت.

ده نکته درباره ی حل جدول ها

۱- از خودکار استفاده کنید نه مداد. سو دوکو به شیوه ی آزمون و خطا جایزه نمی دهد. هرگز حدس نزنید. هنگامی که تشخیص دادید اشتباه کرده اید دیگر خیلی دیر شده و کاری جز تسلیم شدن باقی نمی ماند. استفاده از خودکار باعث می شود عجله نکنید.

۲- منظم شروع کنید. ابتدا در ردیف ها و ستون ها دنبال عدد ۱ باشید. خانه هایی را در مربع های تکی جستجو کنید که فقط یک در آن جای می گیرد. سپس کار را با عدد ۲ شروع کنید. وقتی به ۹ رسیدید از نو کار پیدا کردن اعداد را آغاز کنید.

۳- زمانی می رسد که بیشتر جدول ها به روش بالا حل نمی شوند. حالا باید دنبال مربع های تکی باشید که فقط یک عدد بخصوص آن را پر می کند. به ردیف ها و ستون هایی نگاه کنید که نیمه پر هستند.

۴- به یاد داشته باشید که گذاشتن یک عدد درست، اغلب می تواند همه چیز را تغییر دهد. بنابراین نومید نشوید. این دقیقاً همان چیزی است که این پازل می خواهد.

۵- بیشتر افراد هنگام حل دشوارترین جدول ها، یادداشت هایی در گوشه ی خانه ها می گذارند. مثلاً اگر بدانید عدد ٤ می تواند در دو خانه جای بگیرد که در یک خانه ی ۹ تایی و یک ردیف اشتراک دارند، به خود کمک زیادی کرده اید. زیرا می توانید عدد ٤ را از ردیف های پایین کسر کنید. بخشی از سرگرمی همین است که ببینید می توانید ریز و در عین حال خوانا بنویسید.

۶- اگر به جایی رسیدید که دیگر پیش نمی روید، جدول را کنار بگذارید. شاید شانس بیاورید و فراموش کنید آن را کجا گذاشته اید.

۷- احتمالاً لحظاتی فرا می رسد که باید حقه بزنید! بنابراین در هر خانه عدد مورد نظر را خیلی کوچک یادداشت کنید. این روش اکثراً نتیجه بخش است. به این ترتیب، اعدادی که درست نبوده اند حذف می شوند. این راه آخرین چاره است و کمی شبیه تقلب است. اما صادقانه باید گفت اگر این معما منصف نیست چرا شما باید منصف باشید؟

۸- می دانیم که گفته ایم نباید حدس بزنید اما اگر از رسیدن به نتیجه دور شده و به بن بست خورده اید، می توانید حدس بزنید. خانه هایی را پیدا کنید که دو امکان بیشتر ندارند. یکی را به دلخواه انتخاب کنید و ببینید شما را به کجا می رساند. در این مرحله حتی می توانید از مداد استفاده کنید تا هر جا اشتباه کردید آن را پاک کنید.

۹- صبر داشته باشید. یا جدول را حل می کنید یا نه.

۱۰- زیاد مهم نیست اگر کمی گریه کنید.

حل جدول ها در صفحه ٤٣

۵	۱		۳					
	۶		۸					۵
				۶		۷	۳	۴
۷	۴						۵	
				۲	۷		۹	
۳	۲			۱	۶			
	۷					۶	۸	۱
		۲		۴	۹			
		۵		۸		۴		

						۶		۱
		۱					۸	
	۲	۴			۷			۹
		۳	۴				۹	۵
۸				۵	۱			
۴							۲	۷
				۲	۴			
	۳	۲	۸	۶	۵			
		۵	۷	۱				

جدول شماره ۲۰۹ — حل این جدول در صفحهٔ ٤٦

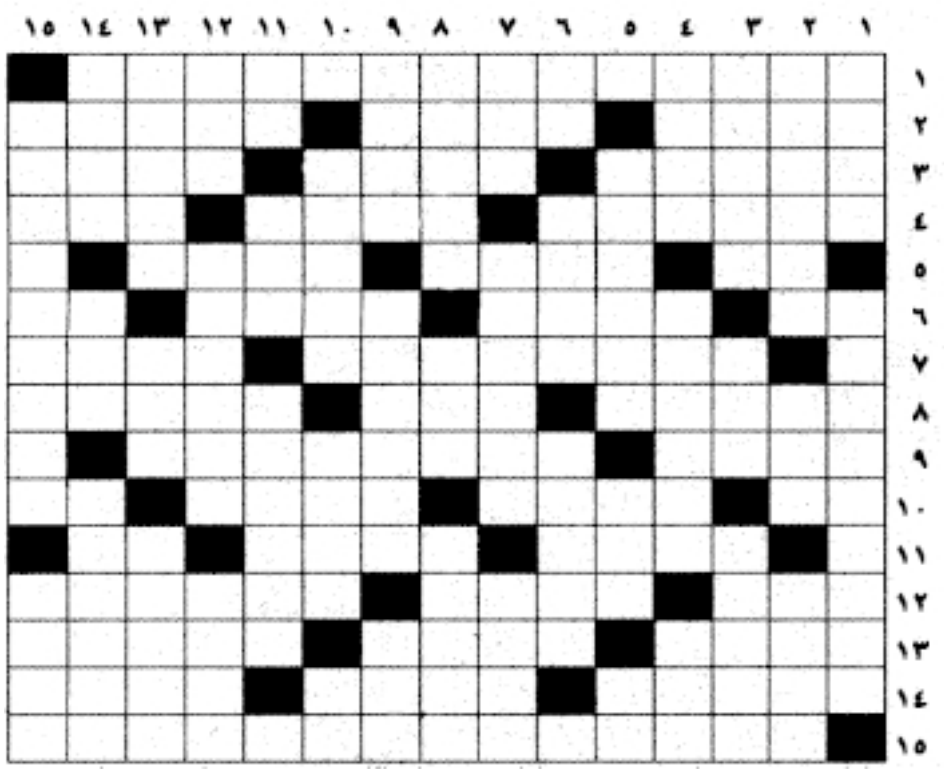

افقی:

۱- از جمله سلسله داستان های مخلوق جوآن لیکین رولینگ، نویسنده انگلیسی.
۲- محصول فرو ریختن ساختمان- از انواع زردآلو- رهبر و مقتدا.
۳- آموختن- از اسامی هم وطن ارمنی- مخترع تلگراف.
۴- دستورات لازم الاجرا- از اقوام تاریخ- در خانه است و شاعر گرد جهان می گردد.
۵- رود اروپایی- در بازار بورس بسیار خرید و فروش می شود- مدافع مرز و استقلال کشور.
۶- پرنده ای خرامان در آب- بخشی از کاشان- واحد پولی است- آب شرعی.
۷- از شاخه های آیین مسیحیت که به بازگشت حضرت عیسی به زمین اعتقاد دارند- سهل و ممکن.
۸- بستر و تشک- شهرباران - دیدن، نظاره کردن.
۹- بانگ مهیب درندگان- وسیله انتقال صدا.
۱۰- حرف ندا- یک ششم ملک- سازمان فضانوردی عمو سام- نیم صدای خنده!
۱۱- آماده و فراهم- نوعی صندوقچه قدیمی- تلخ.
۱۲- روییدن، نمو کردن- استاد سخن و ادب و از مفاخر شعر ایران- آنچه مایه رنجش و آزردگی خاطر شود.
۱۳- اسب آزموده و تندرو- شیوه راه رفتن نوپا- شریک جرم! ۱۴- از اسامی فرنگی- گیاهی دارویی برای ضماد یا تحریک اشتها- لقب چند تن از سلاطین فرانسه بود.
۱۵- شاعر مشهور شیلیایی برنده نوبل سال ۱۹۴۵ میلادی.

عمودی:

۱- آواز دهنده- لوله غضروفی در بدن به نام نای.
۲- برابر هم قرار گرفتن- کلمه تصدیق- زهر و حنظل.
۳- شاعر از آنان چشم یاری داشته است- مبحثی در شیمی- رفتار سازشکارانه.
۴- جزیره ای در انتهای جنوبی دریای سرخ- قوس قزح یا رنگین کمان- عالم ناپیدا.
۵- خطیب و سیاستمدار نامدار رومی در قرن ۳ قبل از میلاد که سرانجام کشته شد- مأیوس و نومید- ناشنوا.
۶- واحدی در وزن- پوشیده و پنهان- بلند نظری، بزرگواری.
۷- جایز و شایسته- دسیسه و اسباب چینی- درون چیزی.
۸- جزء، قسمت، فصل- دندان جانور درنده- فرشته مظهر روشنایی و فروغ.
۹- فلز غلطان- حاصل کار و تلاش- بابا بزرگ همه.
۱۰- آرایش- کاردان و مطلع به امور- ژنرال جنگ های انفصال.
۱۱- نقشه انگلیسی!- زنگ گردن چهار پا- نوعی پارچه ابریشمی برای دوخت لباده.
۱۲- مرد زن مرده، زن بیوه- راه آهن شهری- نوعی غذای مرغانه. ۱۳- اضطراب و دلشوره- از دیدنی ها- لابد بیگانه پرست هم هست!
۱۴- مشورت و کنکاش- دریغ و افسوس- آلبالو.
۱۵- از آثار عطار نیشابوری- جانوریست از خانواده عنکبوتیان که شکارش حشرات است.

فعال ستارگان

فروردین: March 21-April 19
عشق برای متولدین این ماه مفهومی جدی و زندگی ساز دارد. پیشنهاد کاری مناسب به شما می شود که قابل بررسی و تعمق است. با دریافت یک پیام و یا نامه به زودی وضعیت شغلی شما مشخص تر و بهتر می شود.

اردیبهشت: April 20- May 20
اگر متولدین این ماه هوش خود را به کار گیرند و به موقع و درست عمل کنند، مطمئناً کارهایشان قرین توفیق خواهد بود. بویژه متأهلین باید هوشیار باشند و اجازه ندهند که افراد غیر مسئول در زندگی خصوصی شان مداخله کنند.

خرداد: May 21- June 21
متولدین این ماه مهربان و در مواردی نیز فداکار هستند ولی در عین حال باید از بگو مگوهای زیاد در خانواده پرهیز کنند به زودی خبرهای خوشی به متولدین این ماه خواهد رسید که برخی از آنها نیز با پول و یا پاداش مالی همراه است.

تیر: June 22- July 22
اغلب متولدین این ماه از پذیرش اشتباهات خود سرباز می زنند و در عین حال به جای عذرخواهی دچار مهرطلبی و خودمداری می شوند که البته بر روی اطرافیان تأثیر منفی می گذارد. به زودی اخبار خوبی را دریافت خواهید کرد.

مرداد: July 22- August 22
متولدین این ماه آدم هایی پر احساس و در عین حال مقاوم هستند و بالاخره با صبر و شکیبایی به اهداف خود خواهند رسید. موضوعاتی وسوسه انگیز بر سر راه مجردین این ماه است که باید آن را از طریق منطق و تعقل بررسی کنند و نه از راه احساسات.

شهریور: August 23- September 22
عده ای از شما متولدین این ماه با بی توجهی و بی مهری برخی از عزیزان خود را آزرده اید که باعث ایجاد عکس العمل منفی در آنان شده و در نتیجه شما هم گوشه گیر شده اید. بسیاری از شما استعدادهای درخشانی دارید که باید حتماً از آن استفاده کنید.

مهر: September 23- Octobr 22
متولدین این ماه بسیار باهوش هستند پس باید گول حرف ها و کردار ریاکارانه دیگران را نخورند. بهتر است شدیداً مراقب وضع جسمی و روانی شان باشند و از ورزش و تغذیه مناسب غافل نشوند.

آبان: Octobr 24- November 21
نگذارید که کینه و دشمنی دیگران در قلبتان لانه کند و حتماً آن را از خود دور کنید که مایه عذاب خواهد بود. خبرهای هیجان انگیزی در راه است که باعث شادی شما و کل خانواده تان خواهد شد.

آذر: November 22- Desember 24
تنها شده اید و برای رسیدن به هدف های خود و انجام کار به کمک دوستان و آشنایان نیازمندید. اختلافات خود را در زندگی خانوادگی با آرامش و متانت رفع کنید تا دست های دوستی بیشتری به سوی شما دراز شود.

دی: Desember 22- January 19
دوستان خوب همیشه در زندگی متولدین این ماه نقش سازنده و مناسبی داشته اند، پس از آنان غافل نشوید. خبری از سوی عزیزان راه دور در راه است که شاید تحول مثبتی را در زندگی تان سبب شود.

بهمن: January 20- February 18
برخی از متولدین این ماه در انجام کاری مناسب تردید دارند. بهتر است به بعضی از پیشنهادات تازه ای که به آنها شده است با دقت بیندیشند تا از انتخاب راه خطا مصون بمانند. موفقیت تحصیلی انتظار محصلین را می کشد.

اسفند: February 19- March 20
با مسائل بسیار مهمی در زندگی روبرو خواهید شد. اکثر متولدین این ماه با صبر و حوصله به همه خواسته ها و هدف های خود خواهند رسید. برای بعضی نقل و انتقال در پیش است و اختلافات خانوادگی رفع خواهد شد.